

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хашаат сумын Соёлын төвийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2022/109/-НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2022 он</p>	<p>Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас: 7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор П.Цэцэгдулам Цахим хаяг: Tsetsegdulamp@audit.gov.mn</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.Аудитын санал, дүгнэлт	
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл.....	2
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	4
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	9
3. Аудитын тайлан	11
3.1 Ерөнхий зүйл	11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	12
3.4 Материаллаг байдал.....	12
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	12
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	13
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	14
3.8 Аудитын гол асуудал.....	14
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	14
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	15
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	15
4. Аудитын илрүүлэлт.....	15
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗГ	Засгийн газар

**АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс: 976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

2022.02.15 № 08
танай _____ -ны № _____ -т

ХАШААТ СУМЫН СОЁЛЫН
ТӨВИЙН ДАРГА П.ОДСҮРЭН
ТАНАА

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хашаат сумын Соёлын төвийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хашаат сумын Соёлын төвийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

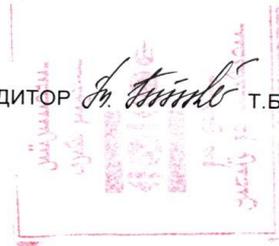
Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

003020030

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

A red rectangular official stamp is placed over the signature. The stamp contains text in Mongolian, including the name of the organization and the date of the audit. The signature is written in black ink over the stamp.

Т.БАЙГАЛМАА

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,543,660.00	7,419,950.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	3,543,660.00	7,419,950.00
35400	Хангамжийн материал	3,543,660.00	7,419,950.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1,236,860.00	1,314,350.00
35420	Аж ахуйн материал	346,800.00	3,306,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,760,000.00	2,200,000.00
35450	Барилгын засварын материал	200,000.00	599,600.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,327,986,431.11	1,325,081,896.08
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,327,986,431.11	1,325,081,896.08
39200	Биет хөрөнгө	1,325,046,431.11	1,322,141,896.08
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,403,092,999.00	1,403,092,999.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-124,883,457.28	-148,268,340.64
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	28,618,669.00	36,565,219.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-16,608,704.86	-22,010,471.08
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	20,036,613.02	44,135,934.02
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-4,571,200.98	-8,922,657.39
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	13,555,000.00	13,555,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,363,916.79	-5,574,216.83
39217	Ном	9,170,430.00	9,568,430.00
39300	Биет бус хөрөнгө	2,940,000.00	2,940,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	2,940,000.00	2,940,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,331,530,091.11	1,332,501,846.08
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,331,530,091.11	1,332,501,846.08
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,331,530,091.11	1,332,501,846.08
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	33,029,679.39	33,029,679.39
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,274,089,144.14	1,275,060,899.11
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,274,089,144.14	1,274,089,144.14
51220	Тайлант үеийн үр дүн		971,754.97
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	24,411,267.58	24,411,267.58
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,331,530,091.11	1,332,501,846.08

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,397,402,721.00	131,694,871.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,299,873,021.00	30,121,371.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,299,873,021.00	30,121,371.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,299,873,021.00	30,121,371.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	363,000.00	0.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	1,299,510,021.00	30,121,371.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	97,529,700.00	101,573,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	97,529,700.00	101,573,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	97,529,700.00	101,573,500.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	114,672,359.30	130,723,116.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	114,672,359.30	130,723,116.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	97,998,686.30	118,100,061.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	62,137,704.00	63,077,255.00
210101	Үндсэн цалин	62,137,704.00	63,077,255.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	8,080,579.00	7,924,446.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	5,567,304.81	5,751,008.30
210202	Тэтгэмжийн даатгал	654,976.63	639,172.61
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	523,981.78	511,338.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	121,302.67	98,847.79
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,213,013.11	924,079.30
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,137,600.00	9,733,022.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	620,600.00	1,483,522.00
210302	Түлш, халаалт	7,499,000.00	8,149,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	18,000.00	100,000.00
210304	Байрны түрээс	0.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,185,280.00	1,103,040.00
210401	Бичиг хэрэг	493,680.00	116,510.00
210402	Тээвэр, шатахуун	851,900.00	716,180.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	70,000.00	25,000.00
210404	Ном, хэвлэл	39,000.00	38,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	730,700.00	207,350.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	324,950.00	0.00
210604	Урсгал засвар	324,950.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	510,894.00	913,892.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	265,000.00	825,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	243,000.00	80,000.00
210807	Газрын төлбөр	2,894.00	8,892.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,621,679.30	35,348,406.03
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	16,621,679.30	35,348,406.03
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	16,673,673.00	12,623,055.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	0.00	250,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0.00	250,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	16,673,673.00	12,373,055.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,673,673.00	12,373,055.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	1,282,730,361.70	971,754.97
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	1,282,730,361.70	971,754.97

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	33,029,679.39	24,411,267.58	1,274,089,144.14	1,331,530,091.11
2	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	33,029,679.39	24,411,267.58	1,274,089,144.14	1,331,530,091.11
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	33,029,679.39	24,411,267.58	1,274,089,144.14	1,331,530,091.11
4	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	971,754.97	971,754.97
5	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	33,029,679.39	24,411,267.58	1,275,060,899.11	1,332,501,846.08

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	97,892,700.00	101,573,500.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	363,000.00	0.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	363,000.00	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	363,000.00	0.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	363,000.00	0.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	97,529,700.00	101,573,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	97,529,700.00	101,573,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	97,529,700.00	101,573,500.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	97,892,700.00	97,154,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	97,892,700.00	97,154,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	81,219,027.00	84,530,945.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	62,137,704.00	63,077,255.00
210101	Үндсэн цалин	62,137,704.00	63,077,255.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	8,080,579.00	7,924,446.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	5,567,305.00	5,751,007.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	654,979.00	639,172.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	523,980.00	511,338.05
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	121,301.00	98,848.29
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,213,014.00	924,079.12
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,468,100.00	10,173,022.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	620,600.00	1,483,522.00
210302	Түлш, халаалт	7,829,500.00	8,589,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	18,000.00	100,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,712,800.00	1,547,730.00
210401	Бичиг хэрэг	306,500.00	194,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	851,900.00	716,180.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	70,000.00	105,000.00
210404	Ном, хэвлэл	66,000.00	38,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	418,400.00	494,550.00
2105	Нормативт зардал	49,000.00	495,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	49,000.00	495,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	524,950.00	399,600.00
210604	Урсгал засвар	524,950.00	399,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	245,894.00	913,892.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0.00	825,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	243,000.00	80,000.00
210807	Газрын төлбөр	2,894.00	8,892.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	16,673,673.00	12,623,055.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	0.00	250,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0.00	250,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	16,673,673.00	12,373,055.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,673,673.00	12,373,055.00

III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	0.00	4,419,500.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	0.00	4,419,500.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0.00	4,419,500.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	0.00	4,419,500.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	0.00	4,419,500.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	0.00	-4,419,500.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	0.00	0.00
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	101,573,500.00	89,200,445.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	101,573,500.00	89,200,445.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	101,323,500.00	88,950,445.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	68,705,900.00	63,077,255.00
210101	Үндсэн цалин	68,705,900.00	63,077,255.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	9,275,300.00	7,924,446.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	6,527,100.00	5,751,007.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	687,100.00	639,172.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	549,600.00	511,338.05
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	137,400.00	98,848.29
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,374,100.00	924,079.12
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	14,950,000.00	10,173,022.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,000,000.00	1,483,522.00
210302	Түлш, халаалт	9,900,000.00	8,589,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,050,000.00	100,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,550,000.00	1,547,730.00
210401	Бичиг хэрэг	350,000.00	194,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	400,000.00	716,180.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	300,000.00	105,000.00
210404	Ном, хэвлэл	100,000.00	38,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	400,000.00	494,550.00
2105	Нормативт зардал	500,000.00	495,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	495,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,150,000.00	4,819,100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,750,000.00	4,419,500.00
210604	Урсгал засвар	400,000.00	399,600.00
2107	Томилот, зочны зардал	100,000.00	0.00
210702	Дотоод албан томилот	100,000.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,092,300.00	913,892.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	829,300.00	825,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	243,000.00	80,000.00
210807	Газрын төлбөр	20,000.00	8,892.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	250,000.00	250,000.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	0.00	0.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	0.00	0.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	0.00	0.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	250,000.00	250,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	250,000.00	250,000.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	101,573,500.00	89,200,445.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	101,573,500.00	89,200,445.00

320001	Орон нутгийн төсвөөс	101,573,500.00	89,200,445.00
002	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1
003	Төсвийн байгууллага	1	1
005	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	8	8
006	Удирдах ажилтан	1	1
007	Гүйцэтгэх ажилтан	4	4
008	Үйлчлэх ажилтан	3	3

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Хашаат сумын Соёлын төвийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болгосон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор П.Цэцэгдулам гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, дарга, тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хашаат сумын Соёлын төвийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 02 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Хашаат сумын Соёлын төв нь соёлын үйлчилгээг хөдөөгийн хүн амд хүргэн соёлын үйлчилгээний хүртээмжийг дээшлүүлж, үндэсний болон орчин үеийн соёл урлагийн үйл ажиллагааг ард иргэд, хүүхэд багачуудад зааж сургах, түгээн дэлгэрүүлэх чиг үүрэг бүхий аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа орон нутгийн төсвийн байгууллага байна.

Тус байгууллага нь тайлант онд “*Үндэсний болон хүн төрөлхтний Соёл урлагийг эрхэмлэн дээдэлж үнэт зүйлсээс суралцан, өвлөн уламжлан, бүтээж туурвин, зааж сурган түгээн дэлгэрүүлэх*” зорилт тавин ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой болон санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль, тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаанд мөрддөг Соёлын тухай хуульд 2021 оны 07 сарын 02-ны өдөр өөрчлөлт орсон бол санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг “Нийгмийн даатгалын сангийн тухай хууль”-ийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хувь хэмжээнд өөрчлөлт орсон байна.

Хашаат сумын Соёлын төвийн үйл ажиллагаанд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитороос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Тус байгууллагын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккурэль сууриар хөтөлсөн, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц гэж санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалыг үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны батлагдсан төсөв 101.5 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 1.0 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувь буюу 0.7 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн шатны ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Тус байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаар нийт хөрөнгийн дүн эхний үлдэгдлээс 1.0 сая төгрөгөөр буюу 0.1 хувиар өссөн материаллаг өөрчлөлт гарсан нь бараа материалын данс байна.

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт	хувь
Бараа материал	3.5	7.4	3.9	111.4
Үндсэн хөрөнгө	1,328.00	1,325.10	(2.9)	(0.2)
Нийт хөрөнгө	1,331.50	1,332.50	1.0	0.1
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1,331.50	1,332.50	1.0	0.1
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,331.50	1,332.50	1.0	0.1

3.5.1 Бараа материал эхний үлдэгдлээс 111.4 хувиар өссөн байна.

Бараа материалын данс нь 3.5 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 11.0 сая төгрөг, хандиваар авсан 2.1 сая төгрөг нийт 13.1 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд 9.2 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулан оны эцэст 7.4 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

3.5.2 Үндсэн хөрөнгө эхний үлдэгдлээс 0.2 хувиар буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 1,328.0.0 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд 4.4 сая төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр худалдаж авсан, 28.0 сая төгрөгийн хөрөнгийг хандиваар авч нийт 32.4 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант хугацаанд байгуулсан 35.3 сая төгрөгийн элэгдэлийн зардлаар буурч 1325.1 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

3.5.3 Цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн өссөн нь тайлант хугацааны үр дүнтэй шууд холбоотой бөгөөд тайлант хугацаанд 1.0 сая төгрөгийн үр дүнг хүлээн зөвшөөрсөн байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, нийт зарлагыг 103.5 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсөв захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг нийт 2.0 сая төгрөгөөр бууруулж нийт зардлыг 101.5 сая төгрөгөөр хянаж баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд батлагдсан төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 3 арга хэмжээнд улсын төсвөөс 101.5 сая төгрөгөөр санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 89.2 сая төгрөг зарцуулан 12.3 сая төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төвлөрүүлсэн шилжүүлэг нь бараа үйлчилгээний урсгал зардлуудыг хэмнэсэнтэй холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй. Тус байгууллага нь нэмэлт санхүүжилтийн дансгүй байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Соёлын төв нь 2021 онд Ковид-19 цар тахлын үеийн дэглэм, улс, аймаг, сумын онцгой комиссоос гаргасан соёл урлагийн үйлчилгээг хориглосон шийдвэрийн улмаас олон нийтийг хамарсан үйл ажиллагааг зохион байгуулаагүй байна. Өөрөөр хэлбэл өөрийн орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэлгүй ажилласан байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь 2021 оны жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан стратегийн зорилтуудыг хангахад чиглэсэн 7 үндсэн зорилтын хүрээнд 52 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилт 95.0 хувьтай байна.

Аудитын явцад санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэлийн дагуу дараах судалгааг авч үнэлэхэд Үүнд:

1. Төсвийн хэмнэлтийн талаар авсан арга хэмжээ, түүний үр дүн судалгааг авч үзэхэд Хашаат сумын Соёлын төв нь 2.5 сая төгрөгөөр тавилга, эд хогшил бэлтгэсэн ЗГ-ын 43-р тогтоолын 1.4 дэхь заалтыг зөрчсөн байна.
2. Тус байгууллага нь өөрийн эзэмшлийн тээврийн хэрэгсэлгүй бөгөөд албан ажлаар явах зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд хувийн унаагаар явдаг байна.

Харин бусад судалгаанд хамаарах мэдээлэлгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгаж баримтжууллаа.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Хашаат сумын Соёлын төв нь тайлант хугацаанд оруулбал зохих 144 мэдээллийг хугацаанд нь мэдээлж, 1.1 сая төгрөгийн 6 тушаал, шийдвэрийг бүрэн байршуулсан байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тайлант онд батлагдсан төсвийн 12.1 хувь буюу 12.3 сая төгрөгийн хэмнэлт бий болгож төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн нь Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.1 дэх заалттай нийцэж байна.

“Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын 43 дугаар тогтоолтой нийцүүлэн үзэхэд Хашаат сумын Соёлын төв нь 2.3 сая

төгрөгөөр тавилга, эд хогшил бэлтгэж тус тогтоолын 1.4 дэхь заалтыг зөрчсөн тул албан шаардлага хүргүүлээ.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд буюу Засгийн газрын 43-р тогтоолын хэрэгжилт, холбогдох шалгуурт бүрэн нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөөгүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудал гараагүй.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар 2.9 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэнд 2.1 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 0.8 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

4.1 Залруулсан алдаа

Машин тоног төхөөрөмж, бараа материалын шинжтэй 2.1 сая төгрөгийн хөрөнгийг тавилга эд хогшлын дансанд бүртгэж тайлагнасныг аудитын явцад залрууллаа.

4.2 Төлбөрийн акт

Тайлант оны төсвийн зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсөвт төвлөрүүлэхгүйгээр 0.8 сая төгрөгийн нүүрс худалдан авч нөөцөлсөн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 “Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ”, 45.2.1 “нэгжид ногдох норм, нормативаар тооцон төсвийг нь баталсан ба гүйцэтгэл нь анх тооцсон нэгжийн тоо хэмжээнээс бага бол”, мөн ЗГ-ын 43-р тогтоолын 1.8 дахь заалтыг зөрчсөн байна.

----oOo-----

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Хашаат сумын Соёлын төв	2	5.2	1	2.1	1	0.8		2.3	0	0